

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Philippus Gastelaarsstraat 11

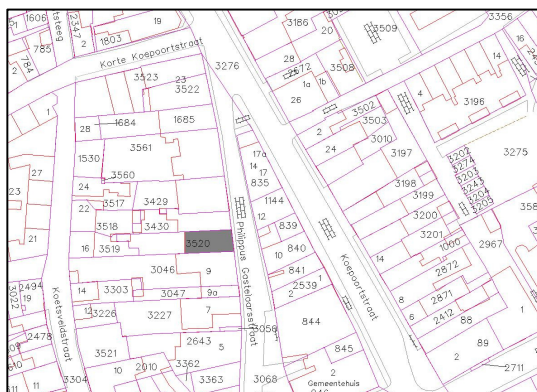
Monumentnummer : GM049

Straat : Philippus Gastelaarsstraat
Huisnummer : 11
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 BH

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 3520

Naam object : ---
Bouwjaar : XIXd
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 26-11-2012
Datum aanwijzing : 19-11-2013

Situering

Twee huizen achter één voorgevel, gelegen aan de Philippus Gastelaarsstraat in het noordelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel langs de straat met voor het pand een bakstenen stoep. Het heeft links een drupstrook.

Opbouw

Tweelaags pand met twee woonhuizen met zadeldaken achter één gevel met gekoppeld schilddak op een rechthoekige plattegrond. Het pand is deels onderkelderd, heeft een begane grond, een verdieping en een zolder onder twee zadeldaken.

Historie

De Philippus Gastelaarsstraat heette voorheen Achter den Beitel en Beitelstraat en maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat is gelegen tussen de Roggestraat en de Koepoortstraat.

Beknopte bouwgeschiedenis

Afgaande op de kadastrale minuut stond ter plaatse van de huidige adressen Ph. Gastelaarsstraat 11 en 13 in 1832 reeds een fors huis. Dit huis kreeg mogelijk in het laatste kwart van de negentiende eeuw het huidige aanzien. Van de voorganger is in ieder geval de rechter bouwmuur bewaard gebleven. Een oudere kelder is naar verluidt onder de voorzijde van het huis aanwezig, maar tijdens een ingrijpende verbouwing medio jaren '70 van de twintigste eeuw met bouwpuin volgestort en niet toegankelijk meer. Tijdens dezelfde verbouwing is bovendien de achtergevel integraal vervangen.

Exterieur

Het huis heeft een wit gepleisterde, bakstenen voorgevel van zes vensterassen breed op een grijs geverfde plint. In de stoep voor nummer 13 zijn twee gemetselde kelderlichten met roosters opgenomen. Alle vensters zijn uitgevoerd met T-schuiframes en houten, grijs geverfde lekdorpels. Philippus Gastelaarsstraat 11 heeft de entree links en is uitgevoerd met een bewerkte paneel deur met enkel ruits bovenlicht. Nummer 13 heeft de entree geheel rechts en is met een meer sober vormgegeven voordeur voorzien en eveneens een enkel ruits bovenlicht met een gietijzeren levensboom.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel bestaande uit een architraaf, fries en een geprofileerde kroonlijst. Boven de tweede en vijfde vensteras zijn in het voorste dakschild twee identieke dakkapellen met draairamen opgenomen met plat dak en zinken zijwangen. De dakkapellen hebben aan de dakrand een omlopende geprofileerde lijst en zijn voorzien van eenvoudig vormgegeven oren. Het geheel geeft de gevel een sober classicistisch voorkomen. Het voorste dakvlak is belegd met grijs gesmoorde, opnieuw verbeterde Hollandse dakpannen.

De achtergevel van beide adressen is geheel uitgevoerd in schoon metselwerk en heeft op de eerste verdieping vier vensters met draairamen met klappramen in de bovenlichten. Ze worden ontlast met strekken. Aan de onderzijde zijn lekdorpelstenen toegepast. De kozijnen en ramen zijn recent alle vervangen. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een houten bakgoot. Boven de goot zijn twee dakschilden met dakkapellen aanwezig, voorzien van een flauw hellend zadeldak. De dakvlakken zijn hier met roodbakkende oude Hollandse dakpannen belegd.

Interieur nummer 11

Kelder: De kelder is gesitueerd onder het voorste deel van het rechter buurpand op nummer 13 en wordt bereikt door middel van een doorgang onder de bordestrap naar de eerste verdieping. De doorgang voert naar een gemetselde, bakstenen trap, die linksachter in de plattegrond van de kelder is gesitueerd. De kelder is voorzien van een bakstenen, gemetseld tongewelf en heeft haaks op de kruin van het hoofdgewelf aan de straatzijde een kwartrond gewelf met daarin opgenomen een drietal kelderlichten, een

oplossing die bijvoorbeeld in Zutphen veel kan worden aangetroffen. De keldervloer is in het verleden 50 centimeter verlaagd.

Begane grond: De afwerking op de begane grond is in het verleden vrijwel geheel vernieuwd. Ter plaatse van de voorgevel zijn nog historische betimmeringen aanwezig. De constructie is nergens in het zicht. De indeling bestaat uit een gang links met een tochtdeur en in het verlengde een tussenwand met daarin opgenomen een gietijzeren ventilatierozet uit een gesloopt schoolgebouw. Aan de straatzijde is rechts van de gang de keuken met vensterbetimmeringen, binnenluiken en vensterbanken.

In de centrale hal is de bordestrap gesitueerd voorzien van een bewerkte trappaal en gietijzeren balusters die zijn gevat in een rondhouten handlijst. Rechts onder het trapbordes geven paneeldeuren toegang tot de kelder en het toilet.

De kamer aan de achterzijde is voorzien van een historiserend vormgegeven moer- en kinderbinten plafond, waarvan de kinderbinten op de hoeken zijn voorzien van een kraal en de moerbalken van een vellingrand. De linker muur is historiserend gemetseld van handvormstenen en voorzien van onder andere kaarsnissen, de rechterbouwmuur is voorzien van een met een halfrondboog afgesloten spaarnis.

Eerste verdieping: De afwerking van de vertrekken is hier recent geheel vernieuwd afgezien van een enkele historische paneeldeur. De constructie is nergens in het zicht. De indeling van de verdieping is ter plaatse van de bordestrap mogelijk van historische oorsprong. In de rechter bouwmuur is in de badkamer een uitgespaarde boog aanwezig.

Zolder: de bordestrap voert verder naar de zolder. De kapconstructie is hier deels in het zicht en bestaat uit een gordingenkap, die wordt opgevangen door grenen A-spanten met gespijkerde halfhoutse verbindingen. Door gipsplaat afwerkingen is de constructie overigens grotendeels afgewerkt. De zolder is aan de straatzijde en aan de achterzijde voorzien van een dakkapel.

Bouwdossiers

Ca. 1890 Herbouw nummers 11 en 13 (ongedateerde tekening)

Ca. 1970 Herbouw achtergevels nummers 11 en 13 en verbouwing interieur

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Philippus Gastelaarsstraat 11 Doesburg*, 17-5-1990 (adviesnr. 130)

Waardering

Het pand dateert uit het laatste kwart van de negentiende eeuw en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging in de straatwand, de oude delen van het casco (kelders en bouwmuren met name in nummer 13) en enkele onderdelen van de afwerking van het huis, zoals het trappenhuis en de vensters in de voorkamer op de begane grond. Deze waarden staan in contrast met de volledig vervangen achtergevel en de in het verleden goeddeels vernieuwde afwerkingen van begane grond en eerste verdieping.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven helft van een dubbele gevel uitgevoerd in sober pleisterklassicisme, daterend uit het laatste kwart van de negentiende eeuw.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving in combinatie met de bewaard gebleven drupstrook rechts..

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een woonhuispand voor de gevoede middenklasse uit het laatste kwart van de negentiende eeuw.